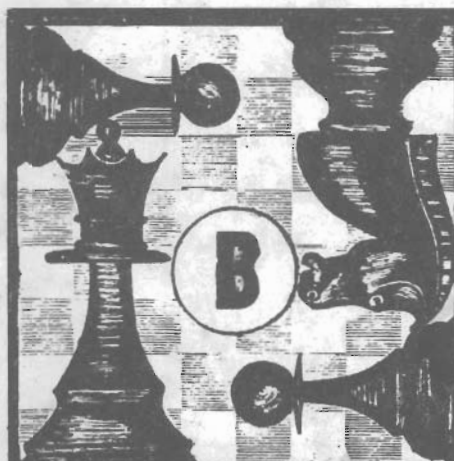


FEDERAȚIA ROMÂNĂ DE ȘAH

BULETIN

PROBLEMISTIC

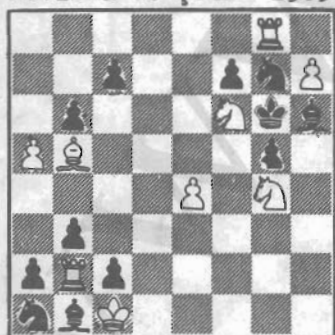
AL COMISIEI CENTRALE
DE STUDII ȘI PROBLEME



EUGEN RUSENESCU

Premiul I

Revista de Șah - 1965

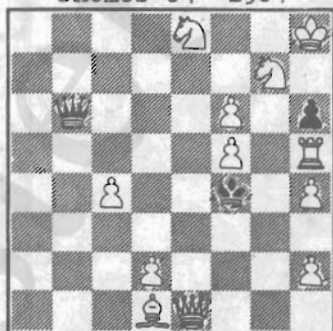


Mat invers în patru mutări

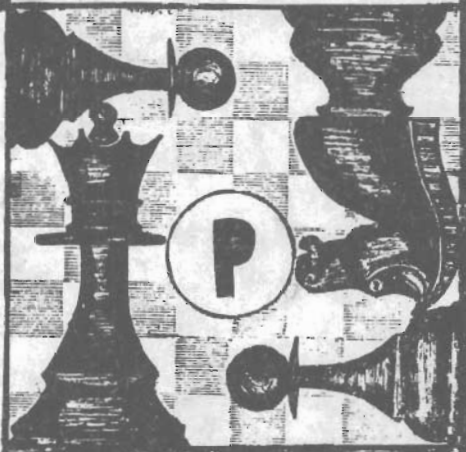
EUGEN RUSENESCU

Premiul III

Thèmes 64 - 1964



Mat în două mutări



1983

NR. 39



COPERTA NOASTRA

Cu o îndelungată activitate pe tărîmul şahului atât ca jucător, cât, mai ales, ca problemist, EUGEN RUSENESCU, maestrul al sportului, arbitru internațional al F.I.D.E., se menține și astăzi în primele rînduri ale compozitorilor români.

În cei 45 de ani de activitate şahistă (a debutat în anul 1939) el a compus probleme de toate genurile, dovedind o o largă disponibilitate creatoare și o profundă cunoaștere a tainelor şahului. Lucrările sale se remarcă prin conținutul de idei variat și modern, prin acuratețea formei, așa cum demonstrează cele două probleme de pe copertă, care sînt doar o mică parte a creației sale artistice din ultima vreme.

În frumoasa problemă în două mutări, dama neagră se află în focarul care controlează cîmpurile e3 și e6 pe care albul poate da mat și ar fi necesară o mutare de tempo după care negrul, în zugzwang, mutînd dama să piardă de sub control unul din aceste cîmpuri. Dar care e această mutare de tempo? După 1.f7?, prin 1...Dd4! negrul leagă calul din g7. La fel după încercările 1.Rg8?, Rh7? apare posibilitatea legării calului prin 1...Dgl, Da7! Nici 1.c5? nu rezolvă problema, deoarece prin 1...Db3! negrul poate controla din nou cîmpurile periculoase. La 1.h3? urmează 1...Df2! iar încercările de a schimba jocul albului prin 1.d3? sau 1.d4? sînt respinse de 2...De3! și 2...Dd6(:f6)! Singura mutare de tempo corectă este 1.De2!

Cealaltă problemă conține două variante cu poziții de mat finale frumoase și bine diferențiate, în care transformările minore ale pionului din h7 sînt foarte subtil motivale. 1.Nc6! b;a5 2.h8T! a4 3.Tf7 a3 4.T:b3 C:b3?; 1...b5 2.h8N! b4 3.Ce5+ R:f6 4.Te8 g4?.

... o o o ...

CONCURS TEMATIC al BULETINULUI PROBLEMISTIC

Tema NOVOTNY, foarte populară, se bucură și astăzi de atenția compozitorilor care mereu caută s-o amplifice, sintetizînd-o cu diferite elemente tactice. Astfel, prin deceniul al 3-lea a fost propusă de compozitori din Finlanda tema NOVOTNY FINLANDEZ (cu soluția în 2 faze, cu T și N negri interfeși în poziția inițială de propriul pion). Peste vreo 30 de ani, în România, apare așa numită tema NOVOTNY ROMÂNESC - cu schimbarea maturilor tematice, după capturarea piesei albe pe cîmpul critic. Peste încă 10 ani apare o sinteză organică a celor 2 teme de mai sus, propusă de compozitori din Azerbaidjan sub denumirea NOVOTNY de AZERBAIDJAN. Dar iată că acum, pe malul Mării Negre apare o nouă temă sub denumirea NOVOTNY CONSTÂNTEAN, sintetizînd NOVOTNY AZERBAIDJAN-ului cu tema RUHLIS!

Stelian LAMBĂ În diagrama alăturată, autorul ne prezintă prima realizare „Probleemblady983 a acestei teme. Deschidem un concurs internațional



1 o n a l pentru probleme cu 2 sintetizînd cele trei teme menționate mai sus. Probleme, în număr nelimitat, se vor trimite pînă la 1 martie 1984 la adresa: A.Ianovcic, str. Gheorghiu-Dej, bloc P-1, sc.B, ap.26, 2400-Sibiu(Romania).

Va arbitra: Stelian Lambă. Premii: cărți de șah.

La rédaction du BP annonce un concours international de problèmes orthodoxes en 2^e qui doivent synthétiser trois thèmes: Novotny finlandais, Novotny roumain, Rouhlis. Terme: 1.III.1984. Nombre illimité d'envois. Adresser à: A.Ianovcic, cart.Gheorghiu-Dej, bloc P-1, sc.B, ap.26 (Romania) L'arbitre: S.Lambă. Les prix - livres d'échecs.

Joc aparent:

1....Tel/Nh6 2.T:e1/C:f6; Cursă tematică: 1.Nd4!(am. 2.Cd2 și Df5), dar 1...f5!(Nov.finlandez-a); 1.N:f4!(Nov.finlandez-b, am. 2.Cd2 și Df5)2/N:f4 2.Tel/C:f6-maturi din amenințare schimbate=Nov.românesc, iar maturi din joc aparent transferate=Ruhlis.

BULETIN PROBLEMISTIC

AL COMISIEI CENTRALE DE STUDII ȘI PROBLEME

A P A R E S E M E S T R I A L

REDACTAT de ing. Anatole F. IANOVIC în colaborare cu :
Ing. Mircea M. MANOLESCU, Ing. Valeriu PETROVICI, Ervin IANOSI, precum și
Prof. Ladislau VIGH-TARSONYI, Prof. Gheorghe RISTEA și Valentin IONESCU.

COLABORARILE rugăm a le trimite la următoarele adrese :

ARTICOLE ȘI COMPOZIȚII - Ing. A.F. IANOVIC, 2400 - SIBIU,
Cartier Gh.GHEORGHIEU-DEJ, bloc P-1, scara B, etaj I, apart. 26;

DEZLEGARILE COMPOZIȚIILOR INEDITE - Prof. Ladislau VIGH-TARSONYI, 3700 -
- O R A D E A, str. Aluminiei 82, bloc M-4, scara A, etaj I, apart. 5.

Nr. 39

Ianuarie - Iunie 1983

Anul XIII

DAMA NEAGRĂ ÎN INTERFERENȚA DIN TEMA „NOVOTNY”

În realizarea obișnuită a temei NOVOTNY, figura albă se plasează de obicei pe cîmpul de interferență al nebulului și turnului (pionului) negru. În această combinație se speculează în special situația că nebulul și turnul se pot acoperi reciproc unul pe altul. În legătură cu aceasta, puțin cam paradoxale par cuvintele despre interferența reciprocă în combinația NOVOTNY a turnului și damei (sau nebulului și damei) negre. Acest fapt se dovedește totuși posibil.

Insemnările de mai jos sînt dedicate chiar folosirii damei negre în tema NOVOTNY. Prin aceasta se va studia doar interpretarea contemporană a acestei combinații, cu utilizarea elementelor interferenței.

Mai simplu, interferența reciprocă prezentată poate fi concretizată prin legarea damei negre.

I. C.GOLDSCHMEDING
Congres FIDE, 1982
Premiul III



24 (9+10)
1.Ce4? Cd6! 1.Ne4!

În problema I după 1.Ce4? D:e4 2.Nf5 se folosește interceptarea nebulului negru de către damă, iar în varianta 1...N:e4 2.De5 este interceptată dama de către nebul pe linia legăturii. Se pare că II. J. HARING încercarea cu mutarea 1. „Sahmaty v SSSR”, 1966 ...Cd6! În soluție decide o combinație analogă dar cu schimbarea maturilor: 1.Ne4! D:e4/N:e4 2.Dg4/Te5.

În frumoasa problemă din diagrama II, dama neagră este obligată să țină sub control cîmpurile a2 și g2. Nu merge 1.Dg7? cu amenințările 2.c4/Nf3, (care au devenit posibile din cauza interceptării nebulului și damei), deoarece există o respingere - 1...Tf2! Problema o rezolvă 1.Df7! după care se interceptează turnul și dama și decid amenințările 2.c3/Ng4.

II. J. HARING
„Sahmaty v SSSR”, 1966



24 (9+7)

III. W.J.G. MEES „Probleemblad”, 1982

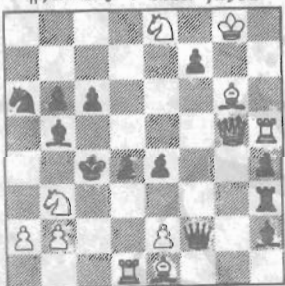


24 (8+13)

Dacă dama albă părăsește câmpul c5, devine posibilă amenințarea 2.Cc5. Ea poate fi parată de una din cele trei figuri negre 1...Tb2/Nd7/De6! Înseamnă că dama trebuie să se retragă astfel încât să intercepteze acțiunea figurilor negre. Pe toate trei nu poate să le blocheze simultan. Atunci să încercăm să le interceptăm câte două. Este firesc să se înceapă cu cea mai puternică mutare: 1.Db6? (se interceptează dama și turnul), dar 1...Nd7! 1.Dc6? (se interceptează dama și nebulul), dar 1...Tb2!. Rezultă deci că trebuie să interceptăm figurile cele mai slabe - 1.Db5!

În această problemă, fiecare încercare urmează una după alta într-o succesiune paradoxală: nebulul sau turnul se dovedesc a fi mai puternici decât dama! Să observăm că în această problemă combinația NOVOTNY se realizează în formă indirectă, deoarece interceptarea figurilor negre este necesară nu pentru a produce amenințări directe, ci pentru a respinge apărările posibile (1...Nd7/Tb2/Ne6) prin formarea unei amenințări suplimentare (2.Cc5!).

V. I.A. SUŠKOV „Šahmaty v SSSR”, 1982



24 (11+12)

problema, de exemplu, prin număr de variante, interceptări, etc. (spre deosebire de pr. III, a cărei complicitate a conținutului față de pr. II constă doar în mărirea numărului de variante). Integritatea ideii ultimelor două probleme constă în legătura reciprocă dintre încercări și soluție.

E posibil ca unii din adepții terminologiei precise, după citirea întregului material prezentat să reproșeze autorului o încălcare a libertății în interpretarea temei NOVOTNY. Ca și în alte sfere de activitate temele de com-

În problema III numărul încercărilor se mărește la trei, iar în fiecare din ele avem combinația NOVOTNY pentru două din trei figuri negre - turn, nebul și damă. Încercările sînt: 1.Dd3? (am. 2.Td4/Ne3) De6! - se interceptează turnul a3 și nebulul b1; 1.Db3? (am. 2.Cd5/Ne3) Cb6! - se interceptează dama și același turn și în sfîrșit 1.Dc2? (am. 2.Cc2/Te4) - se interceptează damă și nebul. Din păcate, în această problemă lipsește legătura reciprocă logică a tuturor celor trei faze, care sînt, după importanță, egale ca valoare în această problemă. Și dacă s-ar schimba locul oricărei încercări și soluții, atunci în ansamblu conținutul nu s-ar schimba. În această privință se deosebește în bine problema IV analizată mai jos.

IV. E. VISSERMAN „De Waarheid”, 1977 Ment., laudă 1



24 (9+13)

În sfîrșit, în problema V se concretizează sinteza ideilor a două probleme anterioare. Să încercăm să jucăm la început 1.De3? cu interceptarea a figurilor celor mai tari (damă și turn) și cu amenințările 2.Td4/Te4. Dar cu mutarea 1...Ne5! nebulul eliberează câmpul d5 și matul nu mai există. Atunci să interceptăm dama și nebulul - 1.Df4? cu amenințările 2.Nf7/Cd6. Acum este însă liber Th5, de aceea după 1...Tc3! devine liber câmpul b4 și din nou nu mai există matul. Deci trebuie să interceptăm figurile cele mai slabe - 1.Dg3!. Acum la mutările 1...Ng3/Te3 urmează o pereche de maturi din încercări, iar la mutările 1...f5/De1, eliberînd cîmpurile tematice corespunzătoare d5 și b4, urmează altă pereche: 2.Nf7/Td4. Aici, ca și în poziția anterioară conținutul problemei se descoperă parcă în timp, dinamic și nu putem aprecia

peniție șahistă nu pot fi considerate ca ceva strict, legiferate o dată pentru totdeauna și nesupuse la schimbări. Cu timpul se schimbă punctele de vedere atât referitor la compoziția șahistă în general, cât și la temele de compoziție separat. Temele se dezvoltă, se găsesc nuanțe suplimentare, mecanisme.

Observațiile noastre de mai sus reprezintă tocmai una din direcțiile în care se poate dezvolta această veche și îndrăgită temă, care a slujit drept bază pentru realizări minunate.

Leningrad
22-XI.1982

Iurii A. SUȘKOV

TRANSFERĂRILE MUTĂRILOR ALBE LA PROBLEME ÎN 2⁴

de Claude WIEDENHOFF (urmare)

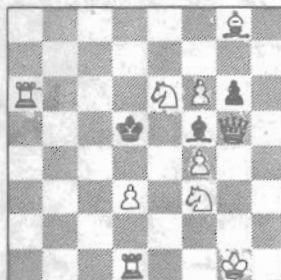
Reproducere din revista „Diagrammes”—1982

A. TRANSFERĂRI CICLICE SIMPLE

II. TRANSFERĂRI ÎNTRE CHEI ȘI MATURI TEMATICE

a) Tema SALAZAR : Schimbul simplu cheia - matul după apărarea tematică se află la baza temei SALAZAR. Tema aceasta a făcut dealtfel obiectul unui concurs special al revistei „Diagrammes” în anul 1973. Reamintim definiția acestei teme: Într-o problemă cu 2⁴ avînd o baterie albă, natura matului după aceeași două apărări, se schimbă în cele două faze - joc de probă (J.P.) și joc real (J.R.), conform ur

V. F. SALAZAR
„Die Schwalbe” 1968
Premiul II



24. (10+3)

din J.R. formează un frumos cuplu de anti-dual.

J.P. 1.Cf5?-A (am. 2.Ce3 și nu 2.Cb4? R:b5!) D: c7 2.Dg1-B, 1...R:d5 2.Cd4 (Switchback), dar 1... D:d5!; J.R. 1.Dg1-B (am. 2.Cb4 și nu 2.Ce3? R:d4) D:c7 2.Cf5-A, 1...R:d5 2.Dg5 (Switchback).

VII. P. ROBERT
Conc. tem. „Diagrammes” 1973
Premiul II



24. (9+9)

În problema VI matul amenințat din J.P. și cel „Schakend Nederland”, 1968

Premiul II



24. (13+5)

Problema magnifică ce urmează (VII) comportă un mat schimbat suplimentar.

J.P. 1.De8?-A (am. 2.D h5) e:d5 2.Nc5-B, 1... R:d5 2.Db5 (Switchback), (1...Cd6 2.Nf6, dar 1... Te4!; J.R. 1.Nc5-B (am. 2.Tg5) e:d5 2.De8-A, 1...R:d5 2.Ne7 (Switchback), (1...Cd6 2.Nd4).

Cine va realiza un SALAZAR cu patru mături schimbate?

(în continuare vom publica:

TEMA REVERSIVĂ DUBLĂ)

TEMA NOVOTNY IN PROBLEME CU MAT IN 3 MUTĂRI

Interferența Novotny a constituit și constituie încă un element strategic cu foarte multe posibilități în domeniul problemelor în trei mutări. S-au realizat adevărate recorduri în ceea ce privește numărul de interferențe — de fapt numărul de variante Novotny.

Unul din aceste recorduri este prezentat în diagrama 1, care conține nu mai puțin de 4 interferențe Novotny la mutarea a 2-a, pe cîmpurile c6, d6, d5 și e5. După 1.De6! (am. 2.Th7 și 3.Nh6), la cele patru apărări ale negrului cu caii din d7 și g6, albul va continua sacrificînd dama pe unul din cîmpurile de intersecție ale liniilor de acțiune ale nebulilor din a8 și b8 precum și ale turnurilor din a6 și b5: 1...Cf6 2.Dc6! și 3.Cf3 sau Ce6; 1...Ce7 2.Dd6! și 3.e:f4 sau Ce6; 1...Gd8 2.Dd5+ și 3.Cf3 sau Tf; 1...Gg8 2.De5+ și 3.e:f4, Tf5.

Se observă însă că nu avem decît 4 mături amenințate sau, cu alte cuvinte, interferarea uneia din piesele negre — nebulul din a8 de exemplu — duce la același mat — 3.Cf3 — indiferent dacă se face pe cîmpul c6 sau pe d5; la fel interferarea turnului din b5 duce la Tf5, g.a.m.d.

Consider că este mult mai atractivă însă acea interpretare a temei Novotny în problemele în trei mutări — și asupra acesteia mă voi opri în cele ce urmează — în care interferența se produce pe același cîmp, dar maturile ce urmează sînt diferite. Este această formă de prezentare a bătăriei unei teme, foarte asemănătoare cu realizarea maturilor schimbate în problemele cu mat în două mutări și se apropie intrucitva, de ideea ce am expus-o în articolul „O temă modernă pentru 3” din B.P. nr.36/1981.

În problema din diagrama 2, cheia 1.D:a5! amenință 2.C:g3+ N:g3 3.Df5. Apărîndu-se cu 1...Ng6, negrul face posibilă continuarea 2.Cf6+ pentru că la 2...f:d6 urmează 3.Tf4, turnul alb nemăfiînd legat; la 2...Nd6 urmează 3.Cd2. După apărarea 1...Ce5, calul din c4 va juca pe cîmpul d6 decarece calul negru a interferat preventiv nebulul: 2.Ccd6+ T:Nd6 3.C:g3, Db4.

Avem de a face aici cu o dublă interferență Novotny pe cîmpul d6, unul din minusurile acestei probleme constituindu-l însă faptul că mutarea a doua a albului este cu șah.

În problema din diagrama 3 avem tot o dublă interferență Novotny pe același cîmp (coincidență, tot d6!), dar de data aceasta mutările albului sînt liniștite. Cheia 1.Tf6! amenință 2.Te6+ și după 1...Th6 albul continuă

1
Alex CASA

„British C.F.”-1968/69
Premiul I



(12+14)

3

2
Eeltje VISSERMAN

„Schakend Nederland”-1971
M.O. IV



(12+11)

3

3
Mircea MANOLESCU

„Buletin Problemistic”-1975
Laudă



(13+8)

3

cu 2.Td6! amenințând 3.Cd2 și Cg3 (negrul nu mai dispune de 2...T:g4). La apărarea 1...Cg5 albul interferează pe d6 cu nebunul (2.Nd6!) și maturile amenințate sînt altele: 3.Nd3, Tf4.

Problema din diagrama 4 combină ideea, cu semilegătura damei și a nebunului din d4 care sînt capabile să pareze dubla amenințare. Soluția este următoarea: 1.Tf2! (2.Df4+) Dcl 2.Tb7! și 3.Cd7, D:c4 (nebulul din d4 e legat și nu merge 2...N:c5); 1...N:f2 2.Cb7! T,N:b7 3.Td5, Te7 (de asemenea mutarea care ar fi putut para ambele amenințări, 2...D:b3, nu mai este posibilă).

Tot cu mutări liniștite se produce interferența și în problema din diagrama 5. După 1.Ne8! (amenințare 2.Nb5+), în urma "Grimshaw-ului" de pe cîmpul d7, negrul pierde de sub control unul din cei doi cai albi, care va

4
Venelin ALAIKOV
„Thèmes 64” - 1972
Premiul I

5
Michael KELLER
„Freie Presse” - 1968
Premiul I

6
Venelin ALAIKOV
„Schach Echo” - 1972
Premiul III



(11+11) 3 ≠



(6+12) 3 ≠



(12+11) 3 ≠

putea efectua astfel dubla amenințare: 1...Td7 2.Gdf6! T,N:f6 3.Ge5, Cf2 (calul din g4 nu poate fi capturat); 1...Nd7 2.Ggf6! T,N:f6 3.Dc3, Cf4 (de data aceasta calul din d5 este invulnerabil). Frumousă îmbinare a celor două teme înrudite și totodată o realizare remarcabilă a schimbării funcțiilor celor doi cai albi.

Problema din diagrama 6 prezintă o compoziție de excepție a cunoscutului problemist bulgar. Pe cîmpul f5 au loc nu mai puțin de trei interferențe Novotny (de data aceasta finlandez), cu toate cele trei perechi de amenințări, diferite.

Cheia 1.Ta4! amenință 2.Cc4 Rd5 3.Nb7. Apărîndu-se prin 1...Tf6, negrul blochează acest cîmp și face posibilă una din cele două amenințări (cu nebunul) ce urmează după 2.g:f5! (3.Nf4, Te4). După 1...Te6, calul din d4 poate juca și luînd la f5 (2.Cd:f5!), amenință 3.f4, Tae4. În fine, la apărarea 1...d5, devine liber calul din e3, care mută tot la f5 (2.Ce:f5) și apare o nouă pereche de amenințări: 3.De3, Df4. Avem aici, în cele trei variante ce apar după prima mutare a negrului, trei gemeni în două mutări avînd fiecare ca soluție un Novotny finlandez pe cîmpul f5. Interesant punct de vedere!

Acestea au fost numai cîteva din exemplele care abordează această interesantă manieră de interpretare a temei Novotny, care, se pare, oferă încă posibilități de realizare a unor probleme valoroase.

București
aprilie 1983

Ing. Mircea Mihai MANOLESCU
Maestru al sportului

ȘAHUL ARTISTIC ȘI PICTURA

Nu există artă mai apropiată de șah decât pictura. Aspectul pieselor, coloratura tablei, grafica diagramelor, toate aceste "peisaje" șahiste se încadrează de la sine în domeniul pictural. Pînă și contrastul alb-negru, atât de caracteristic jocului milenar, este un contrast rembrandtian.

Numeroși pictori celebri s-au dedicat șahului cu pasiune: VUILLARD, Juan GRIS, MATISSE, Marcel DUCHAMP (acesta abandonînd, la vîrsta de 36 ani, pictura pentru șah), VLAMINCK, Max ERNST, MAGRITTE, iar la noi Camil RESSU. O renumită pînză a lui Corneliu BABA este intitulată "Jucătorul de șah". În cele mai mari muzee din lume se păstrează tapiserii, ceramică, icoane, baso-reliefuri, gravuri și picturi cu subiecte șahiste, fie oameni jucînd șah, fie naturi statice cu tabla și piesele ei. Șahul și pictura au fost întotdeauna înfrățite din punct de vedere spiritual. A dezlega sau a compune o problemă frumoașă de șah produce asupra noastră o impresie de aceeași natură ca privirea unui tablou deosebit: s-ar părea că intrăm într-o lume mai armonioasă, mai calmă, din care s-au îndepărtat zgomotele și trepidațiile cotidiene, din care a dispărut pînă și noțiunea de timp.

Pentru cel inițiat în domeniul artelor, pictura nu poate fi nicicînd meșteșugul de a reda identic realitatea, de a reproduce numai partea exterioară a obiectelor, - în acest scop avem fotografia; - pictura înseamnă, în primul rînd, formularea în fața naturii a unor întrebări, a unor PROBLEME de ordin psihic, estetic sau intelectual. În șah, noi știm că problemele sînt cu atât mai valoroase, cu cît tema lor este mai pregnantă, desfășurată pe mai multe variante sau soluții. De-așemenea, în pictură, o pînză colorată radiază un efect cu atât mai sugestiv cu cît gama culorilor, contrastele valorilor, armonia liniilor sau motivele decorative se întind pe o scară mai largă, într-un joc ritmic și melodic.

Pentru compozitorul de probleme sau pentru pictor, procesul creator se desfășoară pe aceleași coordonate. Un tablou, înainte de a fi un peisaj, un portret sau un buchet de flori, este o suprafață plană acoperită cu forme și culori într-o anumită ordine. O problemă de șah este și ea o combinație pe tablă a unor piese așezate și ele într-o anumită ordine. A crea această ordine, pentru pictor sau pentru problemist, înseamnă a recurge la anumite LEGI, fie că ele sînt descoperite pe cale intuitivă, într-un moment de inspirație, fie că sînt învățate în școli sau culese în manualele de specialitate. Aceste legi destul de riguroase, au întotdeauna la bază cîteva principii matematice simple, după care se ordonează materialul de prelucrat. Există un ritm al culorilor sau al formelor precum există un ritm în poezie, în muzică, în dans sau în compoziția șahistă, iar acest ritm se desfășoară după o regulă matematică simplă. Chiar structura unui tablou se întemeiază întotdeauna pe o arhitectură sumară prestabilită. Aceasta însă nu înseamnă că aplicarea matematicii în domeniul artelor exclude jocul fanteziei, al imaginației, al facultății de a inventa, de a crea, de a concepe. Cu toată știința sa, pictorul pleacă de la natură precum compozitorul de probleme pleacă de la partida practică: transformînd-o, dîndu-i o amprentă proprie, așternînd peste toate lucrurile esența personalității sale (s-a și definit pictura prin formula: NATURA+OMUL), iar la urmă, înfrîngînd totuși această frenezie, această exuberanță creatoare prin aplicarea unor legi riguroase, fără de care nu poate exista noțiunea de FRUMOS. Natura este pentru pictor ceea ce este pentru problemist partida practică: a o copia înseamnă a nu fi artist. Arta înseamnă transformarea realității în echivalente specifice.

Van GOGH și GAUGUIN lucrau la ARLES după aceleași motive și totuși cîtă deosebite între maniera unuia și a altuia! În șahul artistic, o compoziție de Sam LOYD are cu totul alt "stil" decât una de B.G. LAWS. O problemă-ajutor a lui Gorgy PAROS se diferențiază complet de una purtînd semnătura lui Krassimir GANDEV... spre a cita numai cîteva exemple suficiente pentru a demonstra că, în șah sau în pictură, elementul esențial al unei lucrări este originalitatea.

S-ar părea însă că, în această transfigurare a "realității", există o limită dincolo de care ar fi primejdios să te avîi. Astfel cînd pictorul se

îndeapărtează prea mult de natură devine a b s t r a c t, cînd problemistul se desparte prea mult de jocul practic devine f e e r i c. Suprarealismul și șahul feeric sînt frați buni, iar în timpurile noastre avem impresia că și-ar fi cucerit și ei dreptul la existență, pictura mergînd chiar mai departe decît șahul.

Tot în zilele noastre am asistat la un eveniment științific epocal: invenția mașinii de jucat șah, a ordinatorului electronic - precum în secolul trecut s-a descoperit, tot pe cale științifică, mașina de reproducere a imaginii: aparatul fotografic. Desigur, auxiliare prețioase, dar pentru veritabilul artist, atît ordinatorul cît și fotografia nu pot fi altceva decît simpli verificatori!

Ca un corolar al celor expuse, vom prezenta acum cititorilor noștri o problemă de șah picturală, deoarece, așa cum există opere plastice cu subiecte de șah, tot astfel există și probleme șahiste întemelte pe o idee picturală. Iată una din ele, compusă de celebrul problemist rus din veacul trecut A.D. PETROV (1794-1867) în anul 1824, adică exact 12 ani după ce NAPOLEON, fără nici un motiv, invadase Rusia.

A.D.PETROV

„Fuga lui Napoleon”, 1824



Poziția de pe diagramă este caracteristică: regele negru, Napoleon, a părăsit tabăra pieselor sale și de pe ultima orizontală a ajuns tocmai pe prima, în lagărul pieselor albe, la Moscova, - lăsînd în urma sa cîte o garnizoană în fiecare oraș cucerit. El se află acum pe cîmpul bl, izolat, răătăcit, departe de țara sa!

Prima lovitură a Rușilor este puternică: 1.Cd2+ cu dublu șah! Acest dublu șah, în concepția autorului, reprezintă cei doi factori care l-au determinat pe Napoleon să se retragă: incendiul Moscovei și lupta de hărțuială abia incipientă.

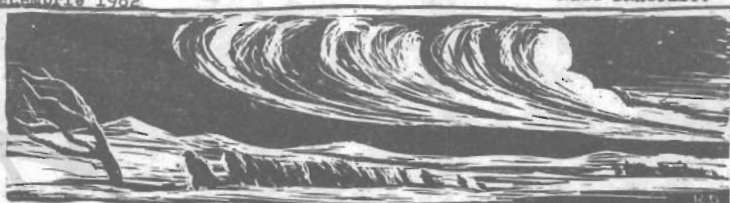
1....Ra2, singurul loc de refugiu pentru Napoleon. Cazacii ruși însă nu-l dau pace, îl hărțuiesc mereu: 2.Cc3+ Ra3 3.Cdb1+ Rb4 4.Ca2+ Rb5. Toate șahurile sînt date de călăreți, conform legii ritmului, legii artistice a amplificării unei teme. 5.Ca3+ Ra6 și astfel Napoleon ajunge la a6, la râul

Berezina pe care, în momentul cînd îl traversa, era să fie capturat. PETROV redă admirabil acest moment: 6.Cb4+?, ceea ce constituie o scăpare din partea albului. Trebuia jucat 6.Da8+! și Napoleon era prins. Acum el fuge din nou: 6...Ra7 7.Cb5+ Rb8. Napoleon istovit, zdrobit, ajunge în sfîrșit pe ultima linie, în tabăra sa: 8.Ca6+ Rc8 9.Ca7+ Rd7 10.Cb8+ Re7 11.Cc8+ Rf8 12.Cd7+ Rg8 13.Ce7+ Rh8; aici însă lupta de hărțuială încetează, cazacii victorioși se opresc, în ultimul moment apar suveranii aliați, adică, pe tabla de șah, pisele grele: 14.Rg2 șah și mat!

O astfel de problemă este soră bună cu desenele lui RAFFET sau picturile lui MEISSONIER, înfățișînd același subiect. Și aici, ca într-un tablou, „vedem” cele două tabere dușmane, așezate față în față și despărțite de întinderea Europei acoperită de zăpadă; „vedem” plecarea din Moscova, pasajul de la Berezina, goana lui Napoleon prin cîmpia înghețată, sosirea sa finală în Franța, unde, hărțuit, cu fruntea plecată, este silit să abdice tocmai pe cîmpul h8. O dramă din realitatea istorică transpusă în echivalente specifice!

București
Decembrie 1982

Radu DRĂGOESCU



DAMĂ CONTRA DAMĂ ÎN MINIATURI

În paginile Buletinului Problemistic au apărut în anii trecuți mai multe articole despre miniaturi. S-a scris despre rocadă, fuga regelui în stea, în cruce, etc.

În acest scurt articol prezentăm câteva exemple care tratează lupta damei albe împotriva celei negre. Bineînțeles, albul colaborează și cu alte piese. Într-un articol viitor vom prezenta probleme, în care, în afară

I V. PACHMAN Česk. Šach - 1950	II L. LARSEN - LETZEN Sydsvenska Dagbladet Snällposten - 1921	III B. GÜBEL Tidskr. för Schack - 1929	IV J. SCHEEL De Maasbode - 1937
(5+2) 2 ≠	(5+2) 2 ≠	(5+2) 2 ≠	(5+2) 2 ≠

V A.M. KOLDIJK E.W.V. - Wedstridg - 1938. Pr. spec.	VI H. HERMANSON Sztálinvárosi Hírlap - 1956	VII A. LEBEDEV Zadaci i etudij - 1929	VIII G.F. MYHRE Szachy - 1975
(5+2) 2 ≠	(5+2) 2 ≠	(5+2) 2 ≠	(5+2) 2 ≠

de cele două dame, mai figurează și alte piese de ambele părți.

În diagrama I albul posedă două turnuri iar în diagramele II, III, IV și V, două turnuri și un nebul. Urmează un exemplu în care pe lângă cele două turnuri se găsește și un pion (VI). Trei figuri albe întâlnim în diagramele VII, VIII și IX iar în problemele X, XI, XII apar un turn, un nebul și un pion

IX H.V. TUXEN Schach-Echo - 1976	X G. KAISER Illustr. Rundschau - 1950	XI J. HARING Trybuna Robotnicza - 1956	XII T. GARAI Mat - 1969
(5+2) 2 ≠	(5+2) 2 ≠	(5+2) 2 ≠	(5+2) 2 ≠

alb. Ultimele trei exemple sînt fără turnuri: XIII cu nebun cal și un pion, iar XIV și XV cu nebun și doi pioni.

XIII

W. SPECKMAN
Die Schwalbe - 1978



(5+2) 2 ≠

XIV

T. SCHÖNBERGER
Echiquier Marseillais - 1925
Premiul I



(5+2) 2 ≠

XV

N. CERNIAVSKI
Buletin Problemistic
- 1975



(5+2) 2 ≠

Soluții:

- I. 1.Tf2! 1...R~ Df3, Dd5, Dc6, D:b7 2.D:g2, Rd2, Re2, 0-0-0 ≠
 II. 1.Rg8! (2.Tf8 ≠) 1...D:d5, Db8+, Dg3+, Db7(b4) 2.N:d5, Td8, Tg5, Ta5 ≠
 III. 1.Nf3! (zugzwang) 1... Dg3+, D:g4, Rh1 2.D:g3, Re2, 0-0-0 ≠
 IV. 1.Tf2! (D:g2 ≠) 1... Dg3, Dg4, Dg5, D:g6, Rh1(h2) 2.Re2, Rd2, Re2, 0-0-0, D:g2 ≠
 V. 1.Nh7! (2.Dd6 ≠) 1... Re6(f6), D:e8, De6 2.D:e7, Dd6, Dd4 ≠
 VI. Joc aparent: 1...De6+, Df6+, Dg6+ 2.D:e6, D:f6, D:g6 ≠
 1.Th6! (2.Db5 ≠) 1...De6+, Df6+, Dg6+ 2.T:e6, T:f6, T:g6 ≠
 VII. 1.Te5! (Te8 ≠) 1...D:f7+, De4+, Dbl+ 2.D:f7, Nd5, Nb3 ≠
 VIII. 1.Dc4! (2.D:c6 ≠) 1...Dd5+, De4+, Df3+, D:g2 2.N:d5, N:e4, N:f3, Dc8 ≠
 IX. 1.Ng5! (zugzwang) 1...D:f3+, De3, Dd3 2.T:f3, Nh4, Del ≠
 X. 1.Nc3! (2.D:g6 ≠) 1...D~ 2.Nd2 ≠
 XI. 1.Tf4! (2.Tf5 ≠) 1...D:f4, Dg4, D~ 2.e:f4, e4, Tc4 ≠
 XII. 1.Th8! (zugzwang) 1...R:g1, D~ 2.Dcl, Rf2 ≠
 XIII. 1.e8G! (2.Cc7 ≠) 1...D:c6+, Dg7, De5 2.D:c6, Ce7, C:e5 ≠
 XIV. 1.Df8! (2.g:h8D ≠) 1...D:f8+, Dg8, D:g7+, D:h7 2.g:f8D(N), h:g8C, D:g7, g8C ≠
 XV. 1.Nf3! (zugzwang) 1...D:g2, D:h2 2.D:g2, Del ≠

Oradea
mai 1983

Prof. Ladislau VIGH - TARSONYI

. o o o .

DESPRE SINUCIDERILE REPETATE DIN MATUL INVERS

de C. J. FEATHER

reproducere din revista British Chess Magazine

"Principiul matului invers prezintă fără îndoială multe ocazii de a reda o strategie şahistă atât stranie cât și științifică; avînd însă în vedere faptul că problemele din această clasă sînt remarcabil de ușor de construit și foarte greu de rezolvat, încurajarea lor ar trebui să fie moderată. Nu spun că le-aș interzice în totalitate, dar nu trebuie să se permită sinucideri repetate.

O problemă cu mat invers în două mutări construită cu dibăcie, posedă suficientă dificultate pentru un dezlegător de valoare medie, pe cînd una în trei sau patru mutări, dacă e compusă la un standard avansat, este o treabă de expert... Eu am detestat întotdeauna aceste poziții cu aceeași aversiune pe care un adevărat iubitor de cai ar simți-o la vederea unui cal de curse fin, forțat să alerge de-a-nădăratelea cu un picior legat și cu o piatră atîrnată de coadă."

Astfel s-a exprimat Sam Loyd cu aproape o sută de ani în urmă!

Indiferent dacă cititorul gîndește sau nu că între timp s-au schimbat multe, el este invitat să mă însoțească într-un „galop îndărăt în trei

picioare", printre problemele moderne cu mat invers, unde vom întâlni câteva elemente de strategie mai mult decât stranii și vom aduce încurajări moderate compozitorilor, care probabil nu sînt încă avizați de faptul că problemele lor au fost construite cu o ușurință remarcabilă.

Fără intenția de a face o expertiză care să stabilească tendințele teoretice moderne în matul invers, am adunat câteva exemple care m-au impresionat de la bun început în timp ce le rezolvam. Dacă ele au ceva comun, aceasta este numai claritatea ideii, ceea ce constituie desigur, un factor subiectiv, astfel că unii vor putea găsi că problema E, de exemplu, e cu desăvîrșire obscură. Cei ce doresc să rezolve problemele trebuie să o facă înainte de a citi articolul, întrucît soluția este dată în text. Pentru acei care nu sînt familiari cu acest gen de probleme, iată definiția: „Albul joacă și-l forțează pe negru - care se opune - să-l dea mat în numărul de mutări enunțat”.

Problema A, realizată de un compozitor cunoscut mai bine pentru maturile sale ajutoare, are o unitate specifică acestui fel de probleme. Este clar că punctul nevralgic al poziției îl constituie pionul alb din d5; fără el, albul ar fi mat de la nebulul din e6. Există de asemenea trei piese negre suspicioase de capabile de a captura acest pion. Pionul alb din g2 clarifică amenințarea: dacă nebulul ar fi cel care trebuie să dea matul, atunci pionul nu ar fi necesar, așa că, cel puțin ca amenințare, trebuie să fie implicat un mat cu calul negru. Încercarea 1.Ce8? cu amenințarea 2.f:g5+ eșuează datorită 1...Ne8! și ca urmare trebuie creată aceeași amenințare prin 1.Ch5!. Cele trei luări ale pionului d5 constituie apărări prin crearea cîmpului de refugiu e6 (frumos din punct de vedere tematic întrucît cheia a dat această posibilitate) dar se formează trei baterii diferite ale nebulului: 1...R:d5, f4:d5, f6:d5 2.c4, D:b2, Db8+ și mături cu întoarcerea pieselor negre pe cîmpul inițial (switchback) 2...Re5, Td4, Td6+.

În problema B există de asemenea un cîmp cheie - de data aceasta e5. Prin ridicarea pazei acestui cîmp de către cal (1.Cd8!), albul creează amenințarea 2.N:e5+. Incapabil să-și abată nebulul propriu de la acest cîmp, negrul îl interferează pe cel alb prin 1...f4, Tf4, Cf4 iar aceste apărări plăcut unificate, produc răspunsuri diferențiate ale damei albe. Apărarea cu pionul pierde de sub control cîmpul e4, așa că turnul negru nu va trebui deviat și el de la controlul acestui cîmp: 2.De6+ (nu 2.Dc5+ sau 2.Dd5+). Apărarea cu turnul pune sub bătaie albă nebulul din h8 deci e necesar mat prin dublu gah 2.Dd5+ (nu 2.Dc5+ sau 2.De6+). În sfîrșit apărarea cu calul la sub control cîmpurile d5 și e6 și ca urmare merge numai 2.Dc5+.

Problema C, cu o cheie cam slabă dar tematică (1.Dg8!), ne arată câteva interesante efecte de corecție. Negrul poate să mute simpla oricare din cai la întîmplare, dar aceste mutări duc la deschiderea liniei damei albe eliberînd astfel alte piese albe și dîndu-le posibilitatea de a forța matul: 1...Cf~, Cg~ 2.Ne4, Cd4+. Eroarea comisă prin mutarea cailor la întîmplare poate fi corectată prin mutări precise 1...Cg5, C:e6 dar aceste

A. M. PERSSON
M.Q.I. „Makro-Moder” 1975-6



(11+10) inv. 2+

B. V. RUDENKO
Pr. I „Mat” 1975



(6+13) inv. 2+

C. V. ZABUNOV
„Šahmatna Misal” 1973



(8+12) inv. 2+

D. W. TURA
Pr. III „Szachy” 1977

(10+12) inv. 2

E. A. BENEDEK
„Schach-Echo” 1974

(11+10) inv. 3

F. B. LENDER
Pr. II „Szachy” 1978

(8+8) inv. 3

apărări adaugă un efect de autoblocare pe lângă cel de deschidere de linie văzut, efect care produce o interschimbare a răspunsurilor albe 2.G4, Nc4+.

Mi se pare că problema D prezintă acea stranie temă Dombrovskis ceva mai inteligibil decât multe exemple din matul direct. Bateria cu nebulul atrage atenția, astfel că dezlegătorul își îndreaptă în mod natural gândurile către forțarea regelui negru să mute. Intrucît dama albă este legată clar de paza cîmpului d3 (singurul cîmp unde regele negru nu ar descoperi matul), jocul aparent 1...C:e4, f:e3 2.Dd5, Dd4+ R:D, precum și încercările 1.e5, e:f4? (amenințînd 2.Dd5, Dd4+ prin eliminarea controlului asupra cîmpurilor respective) apar foarte evidente. Dar nu mai puțin tematice sînt respingerile acestor încercări: 1.e5, e:f4? Cf6, Ce6! care înlocuiesc controlul alb al cîmpurilor cheie cu control negru! Un dezlegător atent se va întreba însă de ce amîndouă aceste apărări se fac pe aceeași linie la al cărui capăt se află un turn negru care privește inocent către regele alb! Deci, ce facem cu pionul de pe g6? Dacă îl vom muta pe g7 (nu l.gf7 intrucît se pierde controlul asupra cîmpurilor a7 și b7 și nici l.g:h7? deoarece turnul negru poate scăpa la h7) vom găsi o nouă amenințare 2.b3+ Rc3, dama fiind acum legată, și noi apărări 1...Cf6, Ce6. Apărări „noi”? Ele sînt respingerile curselor precedente, care revin din nou și la care se răspunde prin executarea tocmai a acelor mutări pe care pînă acum le-am contracaraat ca amenințări 2.Dd5, Dd4+. Astfel, în final acționează nu bateria nebulului, ci două baterii diferite ale turnului 2...C:d5, C:d4. Cu observația că este cam suspicioasă prezența calului alb de la a1 în loc de pion negru la b3, rezolvarea acestei probleme mi s-a părut fascinantă.

Lipsa de grijă a unui compozitor pentru o cheie bună e supărătoare. Ei bine, problema E are o cheie îngrozitoare (1.f8D!) și eu cred că mulți dezlegători au găsit-o cam incoerentă. S-a întîmplat însă ca pe mine să nu mă deranjeze, probabil pentru că am împărtășit simțul de umor al autorului. Văzînd că toate piesele negre sînt așa de depărtate de regele alb, m-am gîndit că ideea trebuie să fie aceea de a le aduce pe fiecare să dea mat. Într-adevăr, aceasta este ideea, sau ceva foarte apropiat, și ea creează o soluție uimitor de bogată: 1...T:f8 2.Dh3+ și 3.Df1+; 1...T~ 2.fc3+ 3.Td2+ 1...Nb6 2.Dh3+ și 3.Df1+; 1...Nc7 2.Cf4+ și 3.Td2+; 1...Nb6 2.De3+ și 3.Td2+; 1...Cc6 2.Dd5+ și 3.Db3+; 1...C 2.Cc5+ și 3.Db3+; 1...sb4 2.Tc3+ și 3.Td2+.

În F partea interesantă o constituie modul în care albul îl forțează pe negru să înlocuiască paza cîmpului h5, cînd acesta este părăsit de damă. 1.Tel (amenințarea este excelentă 2.T:f3 N:f3 3.Dg5+ h:g5). 1...D:e1, T:g7, d~ 2.Ce6, Te4, D:f3 și 3.Dh6, Dg4, Ch5+. Trei variante pline de interes tactic, în stilul caracteristic al acestui compozitor.

Pentru cei cărora G.Bakcsi le e cunoscut, problema G nu va fi dificilă! Cînd unui compozitor spiritual devin cunoscuți, neprevăzutul devine previzibil! Aici inteligența constă în avansarea pionului a nu datorită lipsei oricărei alte mutări, așa cum se întîmplă des în matul invers, ci în

scopul evitării a o serie de amenințări dintre care ultima îl forțează să-și părăsească coloana și să dea mat: 1.f6! (2.Df5+ 3.Db5+) a5 2.Dc5 (3.Cf2+ 4.Db4+) a4 3.Db4 (4.Db3+) a3 4.Cb2+! a:b2=.

După părerea mea H reprezintă o creație aproape de perfecțiune. Compozițiile lui Lois, chiar dacă nu sînt prea originale din punct de vedere tematic, demonstrează o tehnică remarcabilă. Aici jocul pionului negru (motivul de data aceasta prin zugzwang) este foarte familiar, dar obținerea

G. G. BAKCSI
Pr.I „Mag.Sakk” 1977



(10+5) inv.4=

H. J. J. LOIS
„Feenschach” 1977



(10+3) inv.5=

J. P. CHLUBNA
Pr.II „Feenschach” 1975



(8+3) inv.12=

a trei variante atunci cînd se presupun doar două și realizarea unei chei bune, care deși controlează cîmpul liber e4 adaugă însă a treia mutare a pionului negru, constituie într-adevăr o reușită. 1.De6! d6,d5,d:e6 2.Tel, C:h6,Tf4 3.Nf4,Df5,Tfc4 4.Tc3,Rel,Ng3 5.Ncl,Ndl,Nel.

Un mat invers în douăsprezece mutări descurajează foarte mulți dezlegători și mărturisesc că și pe mine. Dar odată văzută ideea din problema J, totul va părea foarte ușor și pe deplin caracteristic genialului ei compozitor: 1.Dg2+ 2.Ng3+ 3.Nh4+ 4.Dg5+ 5.Cf2+ 6.Cgl+ 7.Ng4+ 8.Nh3+ 9.Dg2+ 10.T h5+ 11.Td4+ 12.Dg3+ R:g3=.

Remarcabil de ușoară apare construcția acestei probleme! ... Și totuși, orice ar fi spus Sam Loyd, compunerea problemelor de acest gen este departe de a fi ușoară!



CAMPIONATUL DE COMPOZIȚIE SAHISTĂ AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI, PE ANUL 1982

Aflat la a 2-a ediție, campionatul de șah artistic al Capitalei, s-a desfășurat la 4 secții: 2 mutări, 3 mutări, ajutoare și studii. Au participat 8 autori cu 42 de lucrări inedite, din care 37 de probleme și 5 studii.

Lucrările au fost clasificate de către maestrul Eugen Rusenescu, arbitru internațional F.I.D.E. Secția de studii, cuprinzînd lucrări incorecte și de un slab nivel calitativ, a fost anulată. După publicarea rezultatului și a primelor 3 probleme clasate la cele trei secții (vezi Revista Română de Sah nr.4/1983), compozitorul bucureștean N.Gheran a arătat că cele 6 probleme clasificate la secția ajutoare și o problemă directă în 3 mutări, au duble soluții. În acest fel secția de maturi ajutoare a fost de asemenea anulată.

Clasamentul definitiv al celor două secții rămase este următorul:
2 mutări: 1. N.Chivu 2. M.Manolescu 3. N.Gheran 4. I.Briccag 5 și 6. A.Stan.
3 mutări: 1. M.Manolescu 2. A.Stan 3 și 4. N.Gheran 5. A.Stan.

Deci N.Chivu și M.Manolescu - campioni la 2 și respectiv 3 mutări.

Prim cumulara punctelor obținute de autorii care au participat la ambele secții și după sistemul de punctaj 7,5,4,3,2,1 în ordinea clasamentului la fiecare secție, titlul de campion absolut a revenit maestrului Mircea Manolescu, astfel:

1. M.Manolescu	(5+7)	=	12 puncte
2. N.Gheran	(4+4+3)	=	11 puncte
3. A.Stan	(2+1+5+2)	=	10 puncte

Față de prima ediție se constată o creștere a interesului compozitorilor consacrați pentru această competiție (participarea maestrului Manolescu este îmbucurătoare), fapt ce ne face să sperăm că acest campionat municipal se va bucura de o mai largă participare și cu lucrări calitativ mai bune.

Se impune atât pentru participanți cât și pentru organizatori o mai atentă verificare a compozițiilor pentru a avea la toate secțiile probleme corecte și de calitate.

Locul I - N. CHIVU



(8+7) 2 ♘

Locul II - M. MANOLESCU



(8+9) 2 ♘

Locul III - N. GHERAN



(9+9) 2 ♘

Locul I - M. MANOLESCU



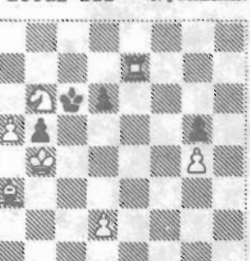
(8+8) 3 ♘

Locul II - A. STAN



(12+8) 3 ♘

Locul III - N. GHERAN



(7+3) 2 soluții 3 ♘

2 mutări: I.- J.ap.: 1...T.Nd5 2.Dc4,Dc5 ♘; 1.Db7! (2.D:e4 ♘) T.Nd5 2.Db6, Db4 ♘. II.- 1.Tdc3? T.N:c3,Cd6! 2.d4,Tc5,? 1.Tcc3! T.N:c3 2.Dd4,Da5 ♘ de remarcat că mai există un Novotny pe e4. III.- 1.Nb2! (2.Tf3 ♘)
3 mutări: I.- 1.C:g5? Tb5!; 1.Cf8? Ne4!; 1.Nc2! (2.Dh2+) 1...Td3,Nb5 2.C:g5, Cf8 Tb5,Nd3 3.D:f3 ♘. II.- 1.De4! (2.d:e5+) 1...De4,d:e4,Cf7 2.C:d5+,N:d6, d:e5+. III.- 1.d4! d5 2.Ca8! și 1.Nb2! d5 2.Ne5

. o o o .

Comisia municipală de șah a Capitalei, organizează campionatul de compoziție pe anul 1983 la următoarele secții: 2 mutări, 3 mutări, ajutoare (2 și 3 mutări) și inverse (2 și 3 mutări). Lucrările, în număr nelimitat, (se vor reține maximum două de autor și de secție) se vor trimite până la data de 31 octombrie 1983 pe adresa: Nicolae Chivu - Șosea ua Pantelimon nr.245, bl.S1, sc.B, ap.88, BUCUREȘTI - sector 2 - cod 73452.

R E S U L T A T U L

CELUI DE AL 2-lea CONCURS TEMATIC al șahului "TRIBUNA SIBIULUI" 1982

Enunțul temei impuse: În poziția inițială, negrul are o piesă (B) legată de una albă (A). Prin cheie, albul dezleagă - direct sau indirect - piesa B, creînd totodată o amenințare oarecare de mat. Piesa B, fiind dezlegată, poate să dea unul sau mai multe contrașahuri care vor fi respinse de către alb odată cu mat la regele negru.

Pentru a demonstra cititorilor dispuși să abordeze această temă posibilitățile largi în realizarea acesteia, am invitat cîțiva compozitori cunoscuți de peste hotare să ia parte la concursul nostru. Astfel, am putut publica în cursul anului 1982, un număr de 32 de inedite primite din 3 țări: din România - 20 probleme de la 12 autori, din URSS - 9 probleme de la 7 autori și din Italia - 3 probleme de la un autor.

Concursul fiind tematic, criteriile de apreciere sînt legate de realizarea temei și ca atare ele se ierarhizează pe acest aspect. În consecință, contează înainte de toate multiplicarea temei: dublarea, gemeni, faze tematice. Apoi, realizarea temei, adică număr de variante tematice, complexitatea și calitatea lor strategică, mecanismul, idei noi, pozițiile de mat, amploarea jocului suplimentar. Mai contează și cerințele generale ale calității: curse, amenințări, cheie, originalitate, tehnică, economie.

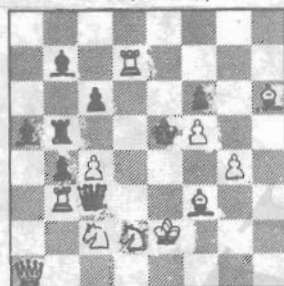
Din cei 12 cititori-arbitri care ne-au trimis listele cu propuneri de clasificare, jumătate s-au limitat la întocmirea propunerilor "seci", fără arătarea criteriilor de care au fost conduși la aprecierea problemelor.

După întocmirea tabloului centralizator al propunerilor, s-a constatat imposibilitatea stabilirii unui clasament definitiv. În consecință, a trebuit să recurgem la fixarea unui clasament ținînd cont de criteriile enumerate mai sus.

Premiul I:
Antonio PIATESI
Imola (Italia)

Premiul II:
Valentin UDARTEV
Surgut (U.R.S.S.)

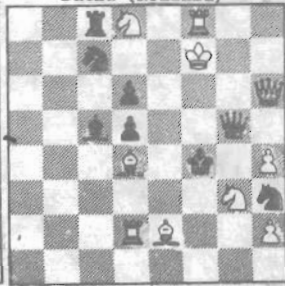
Premiul III:
Gheorghe RISTEA
Bacău (România)



2/4 (11+8)
1. De1! (2. Dg3) Bd4!
1. Td4! (2. Nf4)



2/4 (9+6)
1. Db6! (2. D:e3) T:f3!
1. Cf6! (2. Cg8)



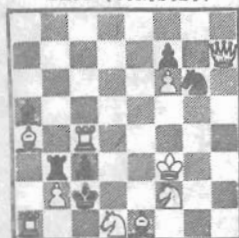
2/4 (10+8)
1. De6! (2. De3)

Premiul I: Realizarea dublă a temei! În încercarea tematică, bine justificată, avem dezlegarea directă formînd bateria directă activă, iar în soluție, dezlegare indirectă formînd o baterie mascată activă. Împreună cu cele 6 variante principale, din care 5 tematice și cu cele 3 mături schimbate, avem caracteristicile care sîcșază această problemă deasupra tuturor celorlalte.

Premiul II: În 3 faze se prezintă o sferă lărgită a temei: șahuri replică în jocul aparent, trei mături schimbate în cură și alte 5 noi contrașahuri - în soluție. Mai sînt de remarcat activitatea piesei dezlegătoare (printre care și un Switchback) și surprinzătoarea variantă suplimentară 1...D:g7! ce suplimentează ideea tematică cu alte situații de legare-dezlegare.

Premiul III: O problemă compactă, cu 11 variante din care 7 tematice, cheie prin sacrificiu și ambele dame foarte active. Totul foarte bine încheiat!

Mențiunea de onoare 1:
Mihail ACCIURIN
Bacu (U.R.S.S.)



24

(10+6)

Mențiunea de onoare 2:
V. STEPANIAN & R. ALIOVSAD-
-ZADE (U.R.S.S.)



24

(8+7)

Mențiunea de onoare 3:
Ervin IANOSI
Arad (România)



24

(7+7)

Menț. on. 1: Mecanismul conceput, dublează tema în jocul real producând la două serii de piese diferite, simultan ambele tipuri de dezlegări și contrașahuri. Ba mai mult, introduce o periodicitate a aspectelor "direct-indirect" cuprinzând și mutarea de mat (1.Te4 Ce5+/Ch4+ 2.T:C4 - dezlegare indirectă - șah direct - mat indirect, iar în cazul 1.Te4 c:b2+ 2.Ce3 - dezlegare directă - contrașah indirect - mat direct). Autorul a găsit un mecanism inspirat și profund, care a extins logic o particularitate a ideii tematice. Din păcate lipsește un joc suplimentar.

Menț. on. 2: Această problemă cucerește prin originalitatea și lămpazea mecanismului. Jocul tematic este combinat cu apărarea de gradul II.

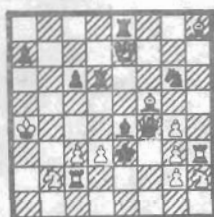
Menț. on. 3: Problema analoagă cu precedentă, cu o dezlegare mai amplă și o formă mai economică. Prin dezlegarea indirectă se pune în acțiune o baterie a negrului ce provoacă trei contrașahuri pe fundalul corecției negre și prin jocul a 2 baterii albe într-o poziție aerată. Păcat că în poziția inițială lipsește matul la fuga regelui negru pe f4.

Lauda 1:
R. ALIOVSADZADE &
M. ACCIURIN (URSS)

Lauda 2:
Ion MOGA
București

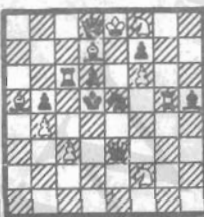
Lauda 3:
Aleksandr ZYGALOV
(U.R.S.S.)

Lauda 4:
Mihail ACCIURIN
(U.R.S.S.)



24

(13+8)



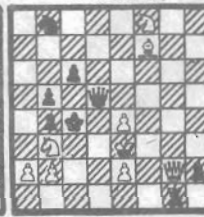
24

(11+7)



24

(12+12)



24

(9+8)

Lauda 1: Dezlegare - legare prin mutarea de cheie, iar steluța nebulului negru creează contrașahurile și o apărare prelungită. Încercătura de pe tablă acoperă însă relieful temelor.

Lauda 2: Și aici, prin dezlegarea indirectă se pune în acțiune o baterie negră, având caracterul corecției negre creându-se un cimp de refugiu.

Lauda 3: Criterii privind economia materialului și configurația pionilor au apăsât peste această problemă, deoarece pentru realizarea poziției a fost nevoie de transformarea unui pion alb. De altfel, în conținut avem tot dublarea temei prin cursă tematică (destul de firavă) 1.Cg6?(am.2.C:d24) Tf8+ 2.C:f84, dar 1...Tb5+ 2.74 și soluție - 1.Cc4!(am.C:d24) cu alte 4 variante tematice.

Lauda 4: Opt apărări ale damei negre (dintre care 6 contrașahuri), după dezlegarea indirectă 1.Ce6!(am.2.Ca54). Avem o poziție „lucrătoare bine” și o amplă

acțiune a calculului dezlegător, care nu poate pleca decât de pe f8, căci altfel se produc duble soluții.

CONCURSUL NOSTRU INFORMAL / 1982-1983

PROBLEME INEDITE

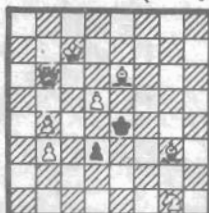
ARBITRII: la 2 $\frac{1}{2}$ - Nikolai V. CERNEAVSKI (Harkov - U.R.S.S.)

la 3 $\frac{1}{2}$ și 4 $\frac{1}{2}$ - Mario CAMORANI (Imola - ITALIA)

heterodoxe și feerice - Eugeniusz IWANOW (Czestochowa-POLONIA)

1216.

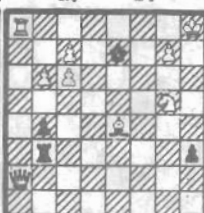
Vladimir RYCIKOV
(U.)



2 $\frac{1}{2}$ (8+2)

1217.

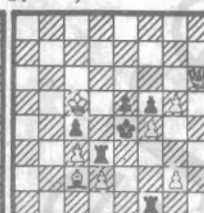
Feodor KAPUSTIN
(R. S.)



2 $\frac{1}{2}$ (9+4)

1218.

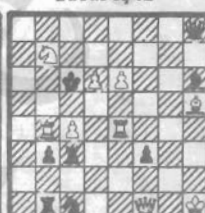
Nikolai MIROENKO
(S.)



2 $\frac{1}{2}$ (8+6)

1219..

Nicolae CHIVU
București



2 $\frac{1}{2}$ (9+8)

1220.

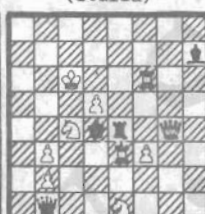
Nichy GHERAN
București



2 $\frac{1}{2}$ (10+2)

1221.

Antonio PIATESI
(Italia)



2 $\frac{1}{2}$ (10+4)

1222.

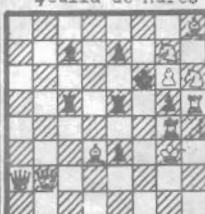
A. ZYGALOV & V.
UDARTEV (URSS)



2 $\frac{1}{2}$ (11+5)

1223.

Gligor OLTEAN
Șeulia de Mures



2 $\frac{1}{2}$ (9+8)

1224.

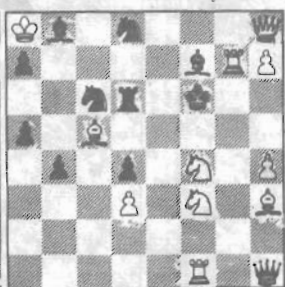
Mihail I. STAN
Roman



2 $\frac{1}{2}$ (10+8)

1225.

Ervin IANOSI
Arad



2 $\frac{1}{2}$ (11+11)

1226.

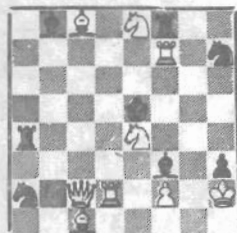
Stelian LAMBĂ
Constanța



2 $\frac{1}{2}$ (13+9)

Dedicat maestrului A. F. Ianovici

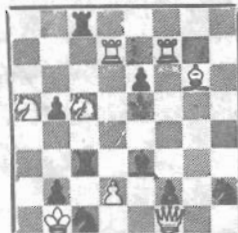
1227.

M. VAHIDOV & R. ALIOVSAD-
-ZADE (U.R.S.S.)

24

(9+8)

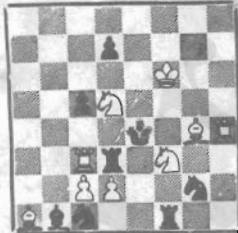
1228.

Vladimir V. KOJAKIN
Magadan (U.R.S.S.)

24

(8+10)

1229..

Vladimir A. EROHIN
Leningrad

24

(10+8)

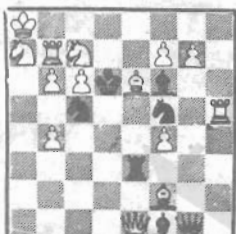
1230.

Grigori F. MARKOVSKI
(U.R.S.S.)

24

(10+9)

1231.

G. GROENEVELD
(Olanda)

24

(14+7)

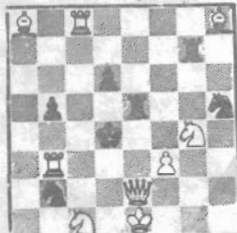
1232.

Efren PETITE
(Spania)

24

(12+10)

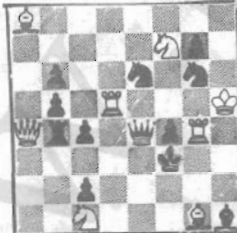
1233.

Dumitru IVANA
București

24

(9+7)

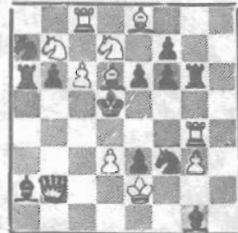
1234.

Vladimir I. PYPA
(U.R.S.S.)

24

(8+12)

1235.

Eugen RUSESCU
București

24

(11+12)

=====

DEZLEGĂRILE DIN PREZENTUL NUMĂR, în cadrul concursului nostru de
delegări ale tuturor ineditelor, se vor primi până la data de
1 octombrie 1983. Toate dezlegările se vor trimite în termen
la adresa prof. Ladislau VIGH-TARSONYI, 3700-ORADEA, str. Aluminiei 82, bl. M. 4/5.

=====

1236.

Valentin UDARŢEV
(U.)

3♙ (8+7)

1237.

V. RUDENKO & M. MARANDIUK
R. S.)

3♙ (10+10)

1238.

Viktor LUKIANOV
S.)

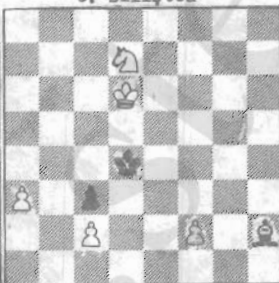
3♙ (10+14)

1239.

Radu DRĂGOESCU
Bucureşti

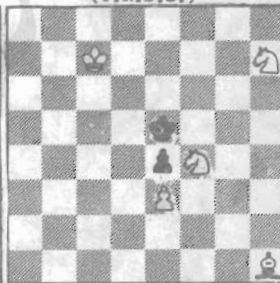
3♙ (10+10)

1240.

Cristian NICULAE
c. Siliştea

7♙ (6+2)

1241.

Nikolai KULIGIN
(U.R.S.S.)

8♙ (5+2)

1242.

Miloš MARYŠKO
(Cehoslovacia)

Invers 2♙ (13+8)

1243.

Fikrat GADJIEV
(U. R.)A♙.2♙ (4+3)
(1.1.2.1)

1244.

Vladimir M. CERNOUS
S. S.)A♙.2♙ (6+7)
b/ Ra6→a7

1245.

Horst BOTTGER
(R.D. Germană)A♙.2♙ (5+7)
b/ Pc2→c3

1246.

Nikolai JARKOV
(U.R.S.S.)Aj.3/4 (3+4)
b/ Rc5→b3

1247.

Toma GARAI
California(SUA)Aj.3/4 (4+11)
b/ Ra7→a2

1248.

Rauf ALIOVSADZADE &
M.VAHIDOV (URSS)

Aj.4/4 (2+8)

1249.

Nicolae CHIVU
BucureștiAj.4/4 (3+3)
Serial!

1250.

Gheorghe RISTEA
Bacău

1251.

Anton MOLDOVAN
A. Timișoara B.

1252.

Sergei A. KORNEV
(U.R.S.S.)

1253.

Vasile TACU
Ploiești

A.Maximal 3/4 (4+3) Aj.11/4 (9+1) !-1&Aj.1/4 RA. 2/4 (8+3) Cine 1/4? (12+13)
B.Max.inv. 3/4 (4+3) Serial! : 2 sol. b/ Rh8→h6

DEZLEGĂRI DE PROBLEME din Nr.38

1182(Geczi). 1.Cc6!(Zugzwang) R:c6 2.Da8/4, 1...Re6:(e4) 2.De5/4, 1...Rc4 2. D g8/4. O „steluță” incompletă(2 puncte). 1183(Stepanian). 1.Tg8!(am.2.T:g7/4) R:g6/ R:g8(C:g6) 2.Cf8/Cf6/4.(2 pte). 1184(Kapustin). 1.Rf6!(am.2.Te4/Tf2/4) T:c2/N:c 2 2.Da4/Dc4/4. O încercare de a sintetiza două forme moderne ale temei NOVOTNY - românesc și leton (vezi Nr.37 al „B.P.”).(2 p.). 1185(Antonov). Încercări tema- tice: 1.Dg4/4(m 2.T4e5-A)1...Cd4-b 2.Td4/4, dar 1...Cd6/4-a; 1.Dg6/4(m 2.T6e5-B) C d6-a 2.Td6/4, dar 1...Cd4!-b; Joc real: 1.Dc1!(m 2.Dc4/4) Cd6-a 2.T6e5/4-B, 1...Cd4 -b 2.T4e5/4-A; 1...Na6/Tc6/b5 2.Dc6/Cf6/Dc5/4. Tema HANNELIUS.(2+2 pte). 1186 (Gheran). 1.C:c5!(m 2.Cd3/4) D:c5/N:d7/Dg6+ 2.D:c5/C:d7/Ce6/4, 1...Rd4/e3 2.Ca4/D b2/4.(2 p.). 1187(Vahidov & Aliovsadzade). 1.De7!(m 2.De4/4) Te5/Ne5 2.Cb2/Nf5/4-te- ma GRIMSHAW, 1...f2/Rd4 2.Ne2/Nf5/4.(2 p.). 1188(Dumitrescu). Intenția: 1.De7!(m 2.Nf2/4) Db3/Da4/Df7+ 2.Cc3/T:e4/Cf6/4, dar merge, spre regret, și 1.Rf4 cu acee- asi amenințare.(2+2 pte). 1189(Kornev). a) 1.Tb8!(m 2.Cc8/4) Te5/Ne7(T:b8) 2.C d5/Ne6/4; b) gemen cu Cd8 alb: 1.Ce6!(m 2.Cc5/4)Ne7/T:e6 2.C:d4/N:e6/4.(2+2 punct.). 1190(Dittrich). Încercare: 1.Dh8/4(m 2.D:g7/4) Cd5/Ce6 2.Cd7/Cf7/4, dar 1...Ce8!-? 1.Db2!(m 2.D:c5/4) Cb5/Cd5/Ce6 2.D:b5/C:c4/C:f3/4. Schimbarea maturilor în cele 2 faze, după schimbarea legărilor.(2+2 pte). 1191(Udarțev). Cursă: 1.Cl1f3/4(m 2.D c6/4) Ta:d4 2.Na2/4, 1...Te:d4 2.e4/4, dar 1...Tc4!; 1.Cd3!(m 2.Dc6/4) Ta:d4 2.Cb4/4 1...Te:d4 2.Cf4/4. Autolegarea turnurilor a devenit mascată, iar maturile au de- venit schimbate; la 1...Tc4(autoblocare) 2.Dd7/4. Jocul pregătit în poziția ini- țială, cu autolegarea turnurilor negre, este subliniat de cursă.(2+2 pte). 1192(Kicighin). 1.Cb5!(m 2.Cd6/4) Cb7/Ce4! 2.Db1/Cd4/4(apărarea prelungită de gr. II), 1...Re4 2.Ng3/4, 1...e5 2.C:c5/4. Nu merge 1.Ce8? din cauza 1...Ce4!(2 pun.) 1193(Stan, cu un pion negru la c4). 1.N:c5!(m 2.Dd4/4) Cd3 ad-lib. 2.Th5/4, înă- negrul poate prelungi apărarea de gr.II, cu efecte compensate: 1...Ce5!(autoblo- care) 2.Ceb4/4, 1...Cf4!(interceptarea orizontalei a 4-a, cu dezlegarea D albe)- 2.Df5/4, 1...C:c5!(autoblocare) Cabb4/4; 1...N:c5 2.C:c7/4, 1...Ne4 (interceptarea

STUDII INEDITE

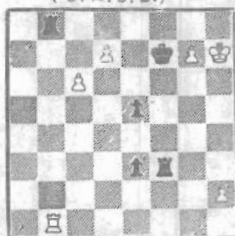
A R B I T R U : Prof. Romolo RAVARINI (Novara - Italia)

199.

David GURGHENIDZE
(U.R.S.S.)

Alb câștigă (3+7)

200.

A. A. SOCNEV
(U.R.S.S.)

Alb câștigă (6+5)

201.

Muradhan MURADOV
(U.R.S.S.)

Alb câștigă (5+6)

202.

Ervin IANOSI
Arad

Alb câștigă (6+5)

203.

Viktor KICIGHIN
(U. R. S. S.)

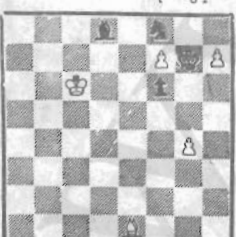
Alb câștigă (5+10)

204.

A. KAKOVIN & A. MOTOR
(U. R. S. S.)

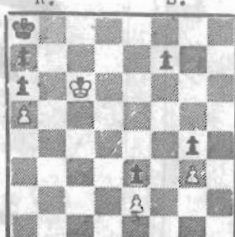
Remiză (4+4)

205.

A. KAKOVIN & A. MOTOR
(U. R. S. S.)

Remiză (5+4)

206.

Anatolii T. MOTOR
(U. R. S. S.)

Remiză (4+6)

207.

Nikolai I. MIRONENKO
(U. R. S. S.)

Remiză (7+6)

orizontalei a 4-a cu autoblocare și dezlegarea damei albe) 2.Dg8♙. O problemă strategică bună într-un stil clasic. (2 p.). 1194(Suşkov). Incercare: 1.De3?(w 2.Cb5♙) c6/Nd4 2.Ce4/D:e6♙, dar 1...Nc6!; 1.b7! (w 2.Ce4♙) N ori-unde 2.Cb5♙, 1...e6 2.b8D(N)♙, 1...N:b7 2.C:b7♙. (2 p.). 1195(Piatiesi). Cursă: 1.Df6?(w 2.D b6♙) Cd3 2.Cc2♙, dar 1...f:e3:(g3)!; 1.Dd8! (w 2.Db6♙) f:e3+/f:g3+ 2.Nf7/Nf3♙ - tema concursului tematic din "Tribuna Sibiului" 1982. (2+2 p.). 1196(Pankrati-ov). Cu-ea: 1.Df2?(w 2.C4♙ sau 2.C:c7♙) e4/d:c5 2.Dd4/D:c5♙, dar 1...Ce3!; 1.D g4?(w 2.Dg8♙) e4/d:c5 2.Df5/D:c7♙, dar 1...Ng7!; 1.D:f6! (w 2.Df7♙) e4/d:c5 2.C4/Cc7♙, 1...N:f6 2.C:f6♙. (2+2 p. pte). 1197(Zygallow). Cursă: 1.Cd17?(w 2.Ce3 sau Cf2♙), dar 1...Nd5!; 1.Nf6! (w 2.D:e5♙) Cc4/Cc6/Cg4/Cg6 2.Dd4/Dd5/Df4/N:f5 mat. Autointerferare în 4 variante. (2+2 p.). 1198(Geczi). 1.De6! b6 2.De7 Rd4 3.D:b4♙, 2...Rf4 3.D:b4♙; 1...Rd4(f4) 2.Dd5(f5)+ Rc3(g3) 3.D:e5♙. (3 pte). 1199(Drăgoescu). 1.Ce4! (w 2.Cg5♙) g:f3 2.Cf6! g:f6 3.g7 Rg4 4.g8D Rf5 5.Rc5! R4 6.Dd5♙, 4...Rh3 5.Dg6 f5 6.D:f5♙; 3...f5 4.g8N! (4.g8D? pat) Rg4 5.Nh7 R h3 6.N:f5♙. (6 pte). 1200(Kornev & Agarkov). Incerări: 1.Cd4? (w 2.Cf3+ e:f3 e.p. 3.d4♙, dar și mai simplu - 2.C:c6♙) Nd ad-lib. 2.Ccb5+ Nd6 3.D:d6♙, dar 1...T:c4!; 1.d8C?(w 2.C:c6♙ sau Cf7♙) Ne8! 2.C:e8, dar 2...Tb7+! 1.Cg1! (w 2.Cf3+ e:f3 3.d4♙) T:c4 2.Db2+ și 3.D:T♙, 1...e:f5 2.De8+ etc. (3+3 pte). 1201(Rudenko & Cepijnii). 1.Nb6! (w 2.Nd8! și 3.Te7♙; dacă 2...N:e5/T:e5 3.Cc5/ Cf4♙) Nc ad-lib. (am. 2...Cc3+) 2.Cf4+ R:e5 3.Nd4♙, 1...Tf(h)5 (am. 2...Tf1+) 2.Cc5+ R:e5 3.C:g4♙, 1...N:e5 2.Cc5+! R:f6 3.Nd8♙, 1...T:e5 2.Cf4+! R:f6 3.T: g6♙. (3 p.). 1202(Keller). Joc aparent: 1...T:e6 2.f:g5+! D:g5 3.Ce4♙(B), 1...C:e6 2.Ce4+! D:e4 3.f:g5♙(A). Incercare: 1.N:c5? (w 2.Tf7/Tg6+ R:e6/C:g6 3.Dc4/T:g6♙), dar 1...Dd3!; 1.Dd6! (w 2.Nd8+ Td8 3.Tf7♙) T:e6 2.Ce4+(B) T/D:e4 3.Nd8/f:g5♙(A), 1...C:e6 2.f:g5+(A) C/D:g5 3.Nd8/Ce4♙(B), 1...R:e6 2.N:c5+ Rd5 3.c4♙, 1...Te7 2.Tg6+ C:g6 3.T:g6♙. Tema TURA. (3 p.). 1203(Ryckov). Intenție: 1.Ng6! (w 2.C:g7 și 3.Cf5♙) C:c4 2.Nc3 (w 3.D:g5♙) Ce3 3.Nd2♙, 1...Cg4 2.Ng3! C e5 3.Nf2♙, 1...Ta6 2.Nd4+ c:d4 3.D:g5♙. Merge însă și 1.Dd6! (w 2.Nf4+ și 3.D: f4♙), sau 1.Nf4+ g:f4 2.Dd6! (3+3 pte). 1204(Maryska). a/ 1.Dd1 Cg5 2.Dh7 C f7♙, b/ 1.Da2 Ce7 2.Dg8 Cg6♙. (2+2 p.). 1205(Salai). a/ 1.Tf8 Td7 2.Tf7 Td8♙, b/ 1.0-0 T:h7 2.Tf7 Th6♙; c/ 1.0-0 Tb7 2.Td7 Tb6♙; d/ 1.Td8 Tf7 2.Td7 Tf8♙ (2+2+2 pte). 1206(Coculi). Cursă: 1.Ch5? C:g3 2.Ng5 Cf5♙, însă din analiza sa mare rezultă că la mutare nu poate fi negrul, lipsind ultima mutare a albului. Atunci 0...f:g3 1.Ch5 Cf2 2.Ng5 Cg4♙. (2+2 p.). 1207(Mironenko). I. 1.Tg8! 0-0 2.Tf8 Tel♙; II. 1.0-0 Tf1 2.Rh8 T:f8♙. (2+2 p.). 1208(Irezabal). Intenția: I. 1.Ce3 Cd8 2.Te7 Dh4♙; II. 1.Ce7 Ng6 2.Cd3 Dd6♙. Merge, spre regret, și 1.R:f7 h:g7 2.Rg8 D:f8(g:f8D♙). (2+2 p.). 1209(Kornev & Agarkov). I. 1.Nc5 Ce8 2.Tf 4 Ce6♙; II. 1.Ne8 Ce6+ 2.Rf4 C:e6♙. (2+2 p.). 1210(Tancău). Intenție: a) 1.Td5 Cd6 2.Tc5 Rf4 3.Tc4 Ce4♙, dar mai merge, spre regret și 1.Re5 Re3 2.Ta6 Th6 T a7/Th7 3.Te6 Ta5/Th5♙ sau 1.Rd5 Ta(h)? 2.Re5 Re3 3.Te6 Ta(h)♙. (3+3 p.); b) 1.Re5 Cg6+ 2.Rf5 Cf4 3.Tf6 Td5♙. (3 p.). 1211(Zygallow). Intenția: I. 1.0-0-0 Nb5 2.Dc7 Tc4 3.Nb8 Na6♙; II. 1.0-0 T:e5 2.Rh7 Tf5 3.Tg8 Th5♙. Admite însă duble soluții: 1.Ne2 Th4 2.De7 Nc4 3.Rf8 T:h8♙ (cu intervertirea de mutări); merge și 1.0-0-0 R:f1 2.Nb6(8) Tb4 3.Nc7 Na6♙. (3+3+3 puncte). 1212(F.S.Bondarenko). 1.Nf5 e4 2.Rf4 e5 3.Tf6 e6 4.Re5 e7 5.Re6 e8D♙. (5 p.). 1213(Grigorian). 1.d3 C b4 2.d2 Cd3 3.d1C Cd2 4.Cc3 Cf3 5.Cg2 Cf2♙. Tablou de mat surprinzător. (5 p.) 1214(Gandy). 1.T:e7(McI) Tb2 2.Ne4 d4♙, 1...Tc2 2.Ne5 d3♙. Interceptarea preventivă a nebulilor negri prin T alb pentru ca bateria albă să poată face mat (2+2 p.). 1215(Stoliarov). 1-2.Rb6-a7 3.b6 4-7.Rb7-e7 8-12.Rf6-f2 13-15.Rel--c2 16-17.R:c3-b4 18.Ra5 Nd2♙. (5 p.).

DEZLEGARI de STUDII din Nr. 38

193(Iriarte). 1.a6! Rb6 2.Rb8 R:a6 3.e6, și acum negrul are de ales din două continuări: 3...e3 4.e7 g2 3.e8d g1d 6.D:a4+ Rb6 7.Da7+ cu câștig pt. alb; sau 3...a7 4.e7 a2 5.e8d a1d 6.Dc6+ Ra5 7.Da8+ și câștig. 194(Ianos). 1.h5! R:h7 2.Rf5 Rh4 3.Ra2 Cc3 4.Ce7! Rg4 (dacă 4...Ch5 5.Cg6+ Rg4 6.Ne2+) 5.Cc6 Cf5 6.Nc7♙. 195(Maksimovskih). 1.b4+! (la 1.Rc5? va urma 1...a:b3! și nu 1.e2 din cauza 2.b4♙) 2.b6 a2 (la 2...a:b2 3.b7 b1d 4.b8D+ cu câștig de damă pe verticala vecină) 3.b7 a1d 4.b8D+ Ra5 5.Da7+! (5.Da8+? Rb6! 6.Db8+ Ra6 cu remiză) 2...Rb5! (la 3...Rb4 6.Db6♙) 6.Db7+! Ra5 7.b4+! a:b3 e.p. 8.Da7+ și câștig.

196(Kicighin). 1.Ne1! f5 2.Td6! b2 3.T:e6 h5 4.Th6 h4 5.N:h4 b1d+ (dacă 5...N:h4 6.T:h4+ R:h4 7.d8d+ Rh5 8.De8+ Rg5 9.De7+ Rf4 10.Db4! cu câștig) 6.Ne1+ N:h4 7.T:h4. 197(Sarycev & Israelov). 1.c7+ Ra8 2.Ce7! Cd7+ 3.Ra6! Cb8+!! 4.c:b8d+ T:b8 5.Gd5!! cu remiza. Dacă 3.Rc6? Cb8+ 4.Rb5 Tg5+ și negrul câștigă; la 3.Rb5? Tg5+ 4.Rc6 N:c7 câștigă tot negrul. 198(Soțnev). 1.b6+ Rb8 (1...Ra6 2.Rc3 Rb5 3.Cc4+ Ra4 4.Nb5+ Rb5 5.Nc4+ =) 2.Rc3! Rb8 3.Nc2! (contra mutării 3...Da6 la care poate urma 4.Nd3) Rd8 4.Ng6 Db8 5.Nh5! (după 5.Nf7? Dc8 6.Rb3 Da8 și 7...Da6 poziția de blocadă nu se mai poate ține) Dc8 6.Nf7 Da8 7.Ng6! Da4 8.Nc2 Da6 9.Nd3 Da8 10.Ng6 Db8 11.Nh5! cu remiza pozițională.

CORRECTĂRI

Problema 1161 din Nr. 37 al Bul. Prob. Studiul 176 din Nr. 35 al "B.P." se corectează de autorul - V. KICIGHIN prin adăugarea unui pion negru la b4 (7+6).
se corectează de aut. A. PANKRATIEV:



3/4 (8+12)

La studiul 166 (Pogosiantz), publicat în Nr. 34 al "B.P." și distins cu premiul I la concursul nostru 1980-1981 a fost descoperită dublă soluție, fapt pentru care acest studiu se descalifică: 1.E:f6 (cu am. 2.Dh7+ D:h7 3.T:h7) Ng3+! 2. T:g3 h:g2+ 3.Th3 g1d+ 4.R:gl Tg4+ (dacă 4...Tel+ 5.Rf2 Tfl+ 6.Re2 D:h3 7.Dh7+, iar la 4...T:g6+? 5.D:g6+ 5.Rf2 Tf4+ (dacă 5...Tg2+ 6.Rf1 Tgl+ 7.R:gl T:g6+ 8.D:g6 și câștigă) 6.Rel(2) Te4+ 7.Rd1 Td4+ 8.Rc2 Td2+ 9.Rcl! (în continuare nu mai ajută nici dublu-sah - 9...Tc2/dl++, întrucât albul poate să captureze turnul fără nici un inconvenient, căci la 10...D:h3? va urma 11.Dh7+ cu mat la mutarea următoare.

Studiile clasificate în urma celui descalificat urcă cu un loc mai sus: I.Em.Melnichenko, II.D.Gurghenidze și a.m.d.

PROBLEME SELECȚIONATE

I.

Stelian LAMBĂ
"Problemlady 1981
Mant. onor. 2



2/4 (12+7)

II.

P. MOUTECIDIS, C. FOU-
GIAKIS & N. SIOTIS
Varna IX-1982



2/4 (10+11)

III.

J. TARABA
"Hlas ludu", 1981
Premiul I



2/4 (8+11)

IV.

O. KUZOVKOV
Aniv. 60 ani URSS
Premiul I



2/4 (10+9)

I. Joc ap.: 1...e:f5/e2/N:d4/C:d5 2.e8D/T:e2/D:d4/Cd2+; cursă; 1.T:g3? (am. 2.T:g4 sau T:e3) e:f5 2.a8D, h:g3 2.C:g3, dar 1...e:d5!; 1.Df1! (2.Te5) e:f5/e2/N:d4/C:d5 2.D:f5/Df3/T:d4/Db1, 1.Cd3/R:d5/C:c6 2.Df3/Df3/Te5.

II. a/1.f3! (am. 2.De4 sau T:d3). Tema NOVOTNY ENGLEZESC în care rolul nebului este jucat de D legată. (1.Tf3? Te6!). Problema are și un gemen - fără Tg6: b/1.Tf3! (am. 2.De4 sau Ce3). Nu mai merge 1.f3? din cauza 1...Dg6!

III. Curse: 1.C:b5? (2.Nf1), dar 1...d4!; 1.C:d5? (2.Nf1), dar 1...N:d5!; 1.D:a5? (2.Nf1), dar 1...d4!; sol.: 1.De5 (2.Nf1) Th7/d4 2.De2/D:c5.

IV. Tema concursului a fost: schimbarea cvadruplă a matului într-o variantă.

Faza I: joc ap.: 1...Dh2 2.Td6; II. 1.Cg4? (2.Te5) Dh2(e7) 2.e7, dar 1...Nf4!; III. 1.Cg6? (2.Te5) Nf4/Dh2 2.C:f4/Ce7, dar 1...Dc7!; sol.: 1.Cc4! (2.Te5) Dh2 2.Cb6.

BIBLIOGRAFIE

André CHÉRON: "Jucătorul de șah în țara minunilor.

Recorduri mondiale în probleme de șah"

(Le joueur d'échecs au pays des merveilles. Les records du monde dans le problème d'échecs) Moștenitorii renumitului maestru de șah André Chéron (1895 - 1980), ținând seama de dorința defunctului, au hotărât a edita ultima sa lucrare pe care a considerat-o ca un fel de testament al său.

Această carte a putut face obiectul unei publicații grație unui sprijin de votat al prietenului lui Chéron - Jacques Fulpius din Geneva, el însuși specialist de probleme și cronicar de șah. Iată cum Fulpius prezintă acest volum:

"Lucrarea postumă a lui Andre Cheron, celebrul teoretician al jocului, maestru și arbitru internațional al Federației internaționale de șah pentru compoziție, această lucrare de 300 de pagini, ușoară de citit, dar bogată în idei, cuprinde cea 600 diagrame reproducând cele mai bune și mai frumoase probleme ortodoxe de șah din toate timpurile. Triate sub auspiciile unui expert iscusit care a fost André Cheron, toate problemele sunt analizate în mod strălucit și complet, punând în valoare realizările deosebite și recordurile pe care le conțin. Oricine se interesează de șahul artistic va trebui să posede această veritabilă enciclopedie. Monumentul științei șahiste, această carte pasionantă va deveni desigur o lucrare clasică de bază și de referință prin excelență și prestigiosul ornament al bibliotecii tuturor iubitorilor al nobilului joc. Scrie de un remarcabil teoretician, cu o logică impecabilă dar sensibil de profundă, frumoșii a tuturor veritabilelor lucrări de artă, această biblie a problemelor de șah va umple un mare gol și va conta printre rarele lucrări scrise în limba franceză și consacrate în întregime șahului artistic!"

Această carte va fi difuzată prin DIFFUSION PAYOT, Côtes-Montbenon 30, CH-1003 LAUSANNE (Elveția) la prețul de Fr.s.39.-

BIBLIOTECĂ C A I S S A : "Meine besten Partien 1908-1923" de Alexander ALJECHIN (Alehin) Ediția a 4-a (1983). A mai apărut în editura WALTER de GRUYTER (Genthiner-Strasse 13. 1000 - Berlin -30) o culegere de partide jucate de A. Alehin până în anul 1923 (prima parte a culegerii).

În introducerea semnată de Rudolf Teschner se justifică această a 4-a ediție a partidelor lui Alehin prin calitățile deosebite ale acestora care, de d e c e n i i, fac parte din culegerile clasice de partide. În afară de aceasta, adnotările lui Alehin pe marginea partidelor jucate, obiective, minuțioase, clare și adânci reprezintă și azi obiect de studiu.

Dr. S.Tartakover trasează evoluția șahistă a lui Alehin în trei etape: 1914-1920, 1921-1925 și 1925...., succesele sale răsunătoare atît ca practicant cît și ca teoretician al șahului, virtuozitatea sa tehnică, înnoirile pline de îndrăzneală și originalitate aduse strategiei șahului, bogăția de idei, frumusețea combinațiilor, originalitatea și profunzimea gândirii sale, în sfîrșit patosul său artistic prin care se deosebește de Lasker sau Capablanca. Toate aceste virtuți sînt exemplificate prin partide celebre jucate de Alehin în turnee internaționale. Se pune accent pe înnoirile teoretice: Deschiderea Alehin, perfecționarea apărării slave și e recunoscut drept maestru al deschiderilor. Această analiză a calităților acestui geniu înțelept care surprinde prin stilul său de o limpezime clasică și prin aspirația tumultuoasă care parcă vrea să smulgă toate tainele jocului, se încheie cu concluzia: dacă Lasker reprezintă trecutul și Capablanca prezentul jocului de șah, Alehin este viitorul său.

În volumul prezentat găsim 31 partide jucate de Alehin în diferite turnee, 58 partide jucate prin corespondență, în simultane sau oarbe și 10 partide de meciuri. Cele 100 partide sînt ilustrate cu 193 de diagrame.

Postfața se referă la deschiderea lui Alehin privită din unghi modern. Se clarifică faptul că Alehin n-a ținut niciodată să devină un "supermodern", ci a pus mereu accent pe claritate, eleganță, frumusețe și adevăr - se exemplifică cu deschideri din diferite partide ale sale.

Prețul - DM 34.-

Ghia NADAREIŠVILI: „Etiud glazami grossmeisterov” (Studiul văzut cu ochii marilor maeștri) Moscova, 1982, 206 pag.

Renumitul specialist sovietic, mare maestru al compoziției șahiste, Ghia Nadareishvili, a publicat sub acest titlu o foarte interesantă colecție de finaluri artistice, însumând 312 creații aparținând la aproape o sută de compozitori din diferite țări ale lumii. Partea absolut originală a lucrării o constituie faptul că cel puțin un studiu al fiecărui autor reprezentat este comentat de cîte un mare maestru al jocului practic. Din lista comentatorilor nu lipsesc și cîteva campioni mondiali: Botvinnik, Kuze, Gaprindasvili, Karpov, Petrosian, Smislov, Tal, Spasski, Ciburdanidze.

O carte de mare interes pentru orice iubitor al jocului de șah.

o o o o .

Venelin ALAIKOV: „Liubopitni temi v trihodovite zadaci” (Teme interesante în problemele cu mat în 3 mutări) Sofia, 1983.

Apărută în colecția „Biblioteca șahistului”, broșura purtînd semnătura unuia din fruntașii compoziției bulgare, care s-a afirmat tot mai mult în ultima vreme pe arena internațională, cuprinde o sumară dar densă analiză a principalelor teme tratate în problemele cu mat în 3 mutări. În afară de Grimshaw, Nevotny, Romană, Holzhausen, Würzburg-Plachutta, teme clasice dar mereu actuale, sînt ilustrate cu exemple din cele mai reușite și teme moderne, apărute în ultimele decenii: maturi ciclice, tema Umnov, tema apărării pe cîmpul de amenințare, etc.

O bună sinteză a repertoriului tematic contemporan, foarte utilă tuturor compozitorilor de probleme.

o o o o .

F.S.BONDARENKO: „Razvitije šahmatnogo etiuda” (Dezvoltarea studiului de șah) Kiev, 1982, 231 pag.

Neobosit publicist și istoric al jocului de șah, cunoscutul compozitor sovietic F.S.Bondarenko dă publicității o nouă lucrare consacrată istoriei compoziției de studii, mai exact perioadei cuprinse între 1900-1934.

Primul capitol face o amplă prezentare a operei celor doi mari compozitori A.A.Troițki și H.Rinck, a rolului jucat de ei în dezvoltarea etichetelor contemporane. În continuare, reține atenția cititorul despre concursurile internaționale de studii organizate în prima jumătate a secolului nostru în diverse publicații de specialitate. Numeroasele studii incluse aici ilustrează cu multă claritate diversele tendințe ale epocii și aruncă lumină asupra începuturilor marelui salt calitativ înregistrat începînd din deceniul al treilea.

Partea centrală de istorie a lucrării o constituie trecerea în revistă a studiului în care se afla în perioada dată arta compoziției de finaluri în diverse țări ale lumii. Sînt prezentate aici peste 150 de studii, cu soluții și comentarii pertinente.

De un real folos pentru iubitorii studiului de șah și deopotrivă pentru jucătorii practici, scrisă cu talent, cartea constituie o prețioasă contribuție la istoria jocului de șah și, în speță, a dezvoltării compoziției de studii.

o o o o .

--- „Kevésbábos magyar feladványok” Budapest, 1982, 320 p.

Sub acest titlu sînt selecționate probleme și studii de la începuturile compoziției șahiste maghiare pînă în zilele noastre. Autorii, un colectiv sub conducerea marelui maestru G.Bakosi, au întreprins o anevoioasă muncă de investigație a unei activități desfășurate pe o întinsă perioadă de timp. Antologia, prezentată aici pe scurt, cuprinde două capitole mari: primul - probleme și studii avînd pînă la 7 piese (miniaturi); al doilea - probleme și studii cu 8 pînă la 12 piese. Diversitatea materialului și calitatea recunoscută pe plan internațional a compoziției maghiare sînt motive care justifică pe deplin interesul stîrnit de această carte.

CONCURSURI ANUNTATE

MAGYAR SAKKELET anunță un concurs informal anual - 1983, cu următoarele secții: s t u d i i - arbitru A.Korányi, p r o b l e m e 24 - L.Apró, probleme cu 34 și 44 - L.Bata, ajutoare (fără figuri feerice și fără stipulații speciale) în orice număr de mutări - L.Czakó, inverse ortodoxe în orice număr de mutări - T. Flórián. Adresa: "Magyar Sakkelet", 1363-BUDAPEST, P.O.Box 52. Cite 3 premii în fiecare secție.

HLAS LUDU-1983 anunță al 15-lea concurs pentru probleme în 24 pe temă liberă. Probleme pe iagramă cu soluția completă și adresa exactă a autorul, se vor trimite până la 30 noiembrie 1983 la adresa: Redacția "Hlas Ludu", 812.69 - BRATISLAVA, Zabetova 2, c.d.7 (Cehoslovacia), cu mențiunea pe plic "Sach". Arbitru Jozef Taraba. Se vor acorda premii 250, 150 și 100 Kcs., 3 Menț. și 3 laude.

Federația de șah a R.D.Germane organizează cel de-al 11-lea concurs internațional pentru probleme 24. Arbitru S.Dittrich. Probleme, cel mult cite 3 se vor trimite până la 31 martie 1984, la adresa: Horst Böttger, DDR-9417, Zwonitz, Goethestrasse 22.

Revista **PROBLEMLAD** anunță un concurs t e m a t i c pentru probleme cu 24 având soluția în 2 faze: în cursă amenință matul 2.A, iar după apărarea 1....x urmează matul 2.B; în soluție amenință matul 2.B, iar la apărarea 1....y urmează matul 2.A. Această temă poate fi numită PSEUDO-LE GRAND și se deosebește de cunoscuta temă "Le Grand" (a se vedea rubricile "Tribuna Sibiului" din 8 și 11 mai 1980) în care s-a cerut ca apărarea tematică în ambele faze să fie i d e n t i c ă. Diagrama alăturată reprezintă un exemplu al te- C. GROENEVELD
mei impuse la acest concurs; se cere alternanța apărări- "Schakend Ned." 1983
lor în cele două faze; se admit și gemeni.

Va arbitra Henk Prins. Probleme se vor trimite până la data de 1 februarie 1984 la adresa: C. Groeneweld, Aca-
ciastraat 2, 7121 - AT AALTEN (Olanda).

Fată cele două faze ale soluției:

- I. 1.c5? (amenință 2.Cf4-A) 1...Ce4-x 2.Cb4-B,
dar 1...Dh6! 2.?

- II. 1.e5! (amenință 2.Cb4-B) 1...Ce4-y 2.Cf4-A.



24 (9+6)

. - o o - .

CONCURSUL NOSTRU DE DEZLEGARI

Situația punctajului realizat de dezlegători în cadrul concursului nostru permanent bienal (1982-1983), în primul semestru al anului 1983, este următoarea:

1.- M. Cioflâncă (P. Neamț)	944 p.	10.- Z. Szűcs (Ciocăia)	284 p.
2.- V. Petrovici (București)	521 p.	11.- N. Gheran (București)	214 p.
3.- A. Moldovan (Timișoara)	509 p.	12.- V. Ionescu (P. Neamț)	162 p.
4.- N. Pripeae (Cîmpina)	474 p.	13.- M. Stere (București)	145 p.
5.- I. Pollak (Oțelul Roșu)	455 p.	14.- V. Giurgean (București)	120 p.
6.- Gh. Ristea (Bacău)	434 p.	15.- Fr. Szakács (Sibiu)	117 p.
7.- E. Humă (P. Neamț)	383 p.	16.- M. Tancău (Bacău)	99 p.
8.- N. Chivu (București)	369 p.	17.- A. Cioranic (Pitești)	98 p.
9.- S. Nenciușescu (Pitești)	298 p.	18.- D.-I. Nicula (București)	72 p.
		19.- D.-C. Ciobanu (Brașov)	16 p.